

Orestino Višković
Viškovići 39
52222 Koromačno

Viškovići , 24. prosinca 2007.

OPĆINA MEDULIN
Jedinstveni upravni odjel
Centar bb
52 203 Medulin

GRAD PULA
Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, komunalni sustav i imovinu
Forum 2
52 100 Pula

**Predmet : Studija utjecaja na okoliš :
Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom "Kaštijun"**

- P r i m j e d b e i p r i j e d l o z i -

Poštovani,

U svezi navedene studije dajem primjedbe i prijedloge, kako slijedi.

P r i m j e d b e

1. Pokazalo se da obveza županijskih i općinskih institucija, da osiguraju aktivno uključivanje svih zainteresiranih u mjere i odluke još u procesu pripreme, postoji samo na deklarativnoj razini ali ne i na razini nužnih potrebnih aktivnosti za stvarni angažman i poštivanje civilnoga društva da se stvarno može utjecati na forme i sadržaj prijedloga (ne jednostranog) rješenja.
2. Javna rasprava na jednostrano rješenje samo je formalne prirode u dovođenju pred gotov čin onih koji nisu sudjelovali u prijedlogu, a za koji su se prethodno i jednostrano pobrinuli samo raniji partneri bez učešća građana, onako kako odgovara prejudiciranom parcijalnom rješenju. U takvom postupku konačnica se svodi samo na formalnu mogućnost davanja primjedbi bez pravog interaktivnog sudjelovanja.
3. Studijom se promovira neekološki koncept gospodarenja otpadom, podređen daljnjem nastavku spaljivanja otpada. Predviđena funkcija ŽCGO Kaštijun, uz praksu i opredjeljenje za daljnji nastavak spaljivanja otpada, krivo je usmjerena, suprotna zagovaranom načelu te izvrgava i iskrivljuje pozitivno shvaćanje zakona, strategije, koncepcije, pozitivna nastojanja i logiku racionalnog pristupa. Spaljivanje otpada (koje bi trebalo biti samo za nužni dio od tek nekoliko postotaka), u suprotnosti je s poštivanjem načela primjene strogog hijerarhijskog reda postupanja i zbrinjavanja otpada, kao i u suprotnosti s načelom primjene najboljih tehnoloških mjera (BATNEC), ne samo jer postoje alternative, već iz spoznaja da je su-/ spaljivanje otpada neprihvatljivo zbog štetnog utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi (kancerogenost, mutagenost, tetragenost, alergenost). Naspram tome stoji prihvatljivije rješenje po konceptu odvojenog sakupljanja otpada i poštivanja hijerarhijskog reda.

ŽCGO - Županijski centar za gospodarenje (komunalnim) otpadom Kaštijun, funkcijski podržava spaljivanje otpada kroz pripremu tzv. goriva (koje to nije) iz otpada (GIO, RDF) za konačno spaljivanje u HOLCIM-u u Koromačnu, te je u neposrednoj vezi s kontinuiranom i neriješenom problematikom spaljivanja otpada kojoj su se građani (GR. IN. - GRAĐANSKA INICIJATIVA ZA HUMANI ŽIVOT - Koromačno i obližnja mjesta) suprotstavili 2002.god., uz sva kasnija mnogobrojna obraćanja i do upućenih kaznenih prijava (bez dobivenih odgovora Državnog odvjetništva, županijskog i državnog).

4. Uz definiranje pripreme 35% GIO, studija ne sadrži razmatranja u svezi spaljivanja. Presudni uzrok tome nije studija već unaprijed dirigitano rješenje kojemu je studija zadatkom podređena, kako bi se izbjeglo razmatranje negativnih efekata. Poznato je da studije zadatkom naručene po cilju zahvata mogu polučiti samo zaključak koji je unaprijed prejudiciran od onoga tko plaća studiju.

Uz navedeno, podsjećam da je 2006. na javnoj raspravi bila SUO ciljanog sadržaja, Korištenje RDF goriva dobivenog iz industrijskog i komunalnog otpada u peći za proizvodnju klinkera u tvornici cementa HOLCIM (Hrvatska) d.o.o. u Koromačnom. U tijeku javne rasprave po izlaganju studije od strane predstavnika izrađivača studije APO-a , u Koromačnu 09.06.2006., usmenim navodima od strane predstavnika GR.IN.-a bile izrečene primjedbe i pitanja na studiju i suspaljivanje otpada, odnosno na RDF. Dodatne pismene primjedbe (od 18. lipnja 2006.) bile su dostavljene na Općinu Raša, Jedinostveni upravni odjel. Također, pismene primjedbe na navedenu studiju bile su dostavljene i od udruge *EKO-2000, Zelena akcija, Zelena Istra*, drugih osoba i pojedinaca. Koliko mi je poznato nitko od navedenih (nakon 17 mjeseci) još nije primio službeni potpisani odgovor na uredno dane primjedbe. Stoga mogu smatrati da navedene primjedbe egzistiraju i kao sastavni dio primjedbi na SUO Kaštijun, kao nadomjestak za ispuštenu obradu i nedostatak službenog odgovora na navedene primjedbe, jer je u neposrednoj vezi sa predviđenim rješenjem ŽCGO.

Dodatno, primjedbe na suspaljivanje, kao djelatnost na lokaciji u Koromačnu, na građevinu za zbrinjavanje otpada (HOLCIM), prostor i okoliš u okruženju, popratnu perspektivu za šansu razvitka i održivosti, dostavio sam i na Izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije (na Zavod za prostorno uređenje Istarske županije) i Prostorni plan Općine Raša (na Jedinostveni upravni odjel Općine Raša) tijekom nedavnih javnih rasprava. Smatram da navedena sagledavanja i primjedbe na navedene prostorne planove možete službeno dobiti.

5. Smatram da su građane morali organizirano i aktivno potaknuti, podučiti i uključiti, uz ostale, i meritorne osobe Općine Raša, posebno osobe zadužene i odgovorne za konačne zaključke i odluke, ne samo po stručnoj podlozi (koja je realno uvijek ograničenog sadržaja i karaktera) već i po cjelovitim i svestranim spoznajama, sintezom, kriterijima, mjerilima i ocjenama. U svakom slučaju, odgovornost stoji na odgovornim osobama za donešene odluke i proporcionalno je veća s odbačenim primjedbama na već gotovu studiju.

6. Izrađivač studije je izabran po isključivo jednostranom izboru rješenja bez dogovora sa ostalim zainteresiranim, za unaprijed određeno (i jedino) rješenje, bez razmatranja više mogućnosti – varijanti (osim lokacija), uz isključivanje pravilnog izbora optimalnog rješenja, bez poštivanja obveze za primjenu najboljih dostupnih tehnoloških mjera na raspoloživom nivou znanja i spoznaja, bez pariteta učešća neovisnih obrađivača po unaprijed zajedničkom dogovoru zainteresiranih poradi vjerodostojnosti.

Takav pristup obradi svodi se na jedinu svrhu za dovođenje ostalih zainteresiranih pred svršeni čin, a svaka bitna primjedba koja bi mogla narušiti studiju biva zaobiđena skretanjem odgovora, ili se navede da ne spada u predmet studije, ili da onaj tko daje primjedbu ne zna jer da nije stručna osoba, da se to netko nepotrebno buni, ili se jednostavno ne odgovori ili ignorira. Odbijenica u svakom slučaju za realizaciju namjeravanog zahvata kako bi se formalnim učešćem opravdalo postupak.

Takvo jednostrano rješenje problematike uz dužnu potrebu zaštite okoliša svodi se na način da se i na drugoj lokaciji (u ovom slučaju Koromačno i okoliš) prouzroči neprihvatljivi problem za okoliš i

ljude, ali je studijom izbjegnuto na način da nije predmet razmatranja studije. Po etici i kodeksu struke to se ne bi smjelo činiti jer je suprotno primjeni valjanog prihvaćenog principa najboljih tehnoloških mjera (BATNEC). Najniža cijena investicije, gotovo u pravilu, nije nikada garancija za optimalno rješenje sustava.

Komisija, zapravo uglavnom izrađivač studije, uvijek u odgovoru polazi od onih polazišta koja će osigurati eliminaciju prepreka i ograničenja i po kojima će dokazati cilj koji se pred njega postavilo. Šire utjecajne parametre, poznata saznanja i iskustva koja govore o negativnim posljedicama, sve što bi moglo narušiti svrhu i cilj ne uzima u obzir, a kada se navedu kao primjedbe, kada nema drugi način opravdanja, jednostrano se koristi izlika : Ako ne vjerujete ovoj, naručite Vi drugu studiju i platite (jer unaprijed se zna da davatelj primjedbi nema novaca da plati studiju širih razmatranja). Sve je podređeno zadatku i svrhovito cilju, uz ograničeni sadržaj, a ne na cjelovite i svestrane analize, sinteze, kriterije i mjerila koje bi nužno trebalo uvažiti da zadovolje sve zainteresirane strane kao preduvjet za neovisnu studiju i po kojima bi naposljetku proizašao racionalan zaključak koji nije unaprijed predodređen i podređen, već da zadovolji i stanovništvo.

7. Kriteriji, mjerilo i ocjena u analizi koristi i šteta su jednostrano podređeni cilju da za predviđeni zahvat studija iskaže potrebne pozitivnosti. Sudjelovanje javnosti, civilnog društva, svih ostalih zainteresiranih svedeno je na formalno učešće i zapravo služi za opravdanje da su svi učestvovali i da su imali priliku izreći svoje (a što se odbaci), a istovremeno se njihove argumente, ciljeve i koristi ne uvaži, dok se istovremeno štete minimiziraju, negativne posljedice izbjegnu, dajući visoke ocjene za ekološku, zdravstvenu, sociološku, kulturološku, gospodarsku, prostornu i okolišnu korist.

Analiza koristi i šteta je unaprijed prilagođena unaprijed definiranom cilju. S obzirom da primjedbe uglavnom obrađuje izrađivač studije, jasno je da će obradu izvršiti na način da pronađe odgovor kako je prethodno spomenuto, a eventualne korekcije su trivijalne prirode da bi se našla dodatna izlika kako su ipak neke primjedbe prihvaćene. U realnosti hrvatske zbilje sve se to pokazalo bezbroj puta. Stručni obrađivač obrađuje zadatak po kome je plaćen, a izvan tog okvira ne ide. To i jest stvarni problem uz sva ostala ograničenja i prepreke.

Bez pravog aktivnog uključivanja, interaktivnog sudjelovanja i po tome poštivanja, uvažavanja i cjenjenja interesa, ciljeva, koristi i potraživanja građana - stanovnika sa lokacije, uz eliminaciju njihovih primjedbi, kao i udruga i pojedinaca, dovodi se do potpuno nametnutog rješenja, iskretanjem polaznih postavki, temeljnih značajki i biti.

8. Obzirom na prethodno navedeno, a u neposrednoj vezi sa ŽCGO Kaštijun za pripremu spaljivanje otpada, nakon mnogobrojnih ranijih pismenih obraćanja na meritorne osobe, očito je da se izlaz iz takve situacije ne nalazi sve dok se ne odbace pogodovanja profiterima i negativnim postupcima na štetu građana i okoliša, a koji uglavnom, uz teško dokazivanje, proizlaze iz službene domene i pozicije sprege kapitala i politike. Dok se ozbiljno ne uvažavaju građani, rješenje je jednostrano nametnuto, na štetu građana, a pogotovo lokalnog stanovništva.

Po predviđenoj funkciji ŽCGO radi se o krivoj koncepciji, sakupljanju smeća i pripremi za spaljivanje otpada (35%) u što većoj mjeri, unatoč svim spoznajama rizika, opasnosti, sa svim popratnim negativnim dugoročnim posljedicama, umjesto kocepta odvojenog sakupljanja otpada s poštivanjem hijerarhijskog reda za postupanje s otpadom. Nametnuto je daljnje uvođenje i sprovođenje neprihvatljivog, čime se krivo i iskrivljeno postupanje nastavlja i postaje legalno postupanje.

9. Studija i postupak koji zadiru u ciljeve i interese više zainteresiranih strana, obzirom na realnosti hrvatske zbilje, nisu vjerodostojni sve dok se za izradu ne utvrdi i uvrsti sadržajno i paritetno učešće, nužnim zajedničkim dogovorom između zainteresiranih, a pogotovo za kriterije, mjerila i ocjene pojedinih raspoloživih mogućih rješenja po kojima se tek u konačnici izvrši izbor za optimalno rješenje.

10. Dok se ne ispuni vjerodostojnost, na dalje se zapravo nema što razmatrati niti raspravljati jer je sve unaprijed podređeno isključivo jednostranom rješenju (bez alternativa i izbora) i podređeno

jednostranom cilju. To upravo daje razloge o neprihvatljivosti rješenja ŽCGO Kaštijun za spaljivanje otpada.

Na lošem i krivom temelju ne može se graditi ispravno rješenje. Zato se sadašnji koncept mora odbaciti i pristupiti ispravnom.

11. Studija je neprihvatljiva jer polazi od unaprijed uvjetovanog rješenja, sakupljane smeća s MBO obradom i pripremom za spaljivanje , sa svrhom i ciljem da se sve ostalo i svi ostali zainteresirani tome podrede.

12. Studiju bez razmatranja i uvažavanja mogućih raspoloživih rješenja i najboljih tehnoloških mjera, Komisija nije smjela niti dati na javnu raspravu već odbiti. Takvu studiju treba odbaciti. Još uvijek je to najjeftinije s najmanjom štetom jer pruža šansu za ispravak pogrešaka.

Krivo i s time neprihvatljivo rješenje ne može se popraviti već se mora u cjelosti odbaciti iz temelja i usmjeriti na (po)novo rješavanje, uz dužno i nužno prihvaćanje načela za strogi hijerarhijski red, a s time za vjerodostojno, ispravno i racionalno rješenje obzirom na sadašnji stupanj znanja i spoznaja za nužnu zaštitu okoliša i stanovnika.

Prioritetna materijalna oporaba - reciklaža ne smije se prepustiti i podrediti nametanju za energetske oporabu / spaljivanje otpada. Spaljivanje otpada u Istarskoj županiji nije rezultat zahtjeva po određenjima Republike Hrvatske, Vlade ili MZOPUG, time se ne može pravdati, jer je izvorno htijenje i opredjeljenje Istarske županije. Suprotno navođenje je samo krivo tumačenje zakonskih propisa, strategije, smjernica, uz krivo skretanje. Kriva koncepcija i tehnologija nameću se kao prihvatljive kroz stručnu podlogu – SUO. Takvo stanje će dugoročno polučiti negativne posljedice i štete koje su poznate po svjetskim spoznajama, ali lobiji profitera guraju spaljivanje. Liječnička struka, pogotovo, o tome ima dostatna saznanja ali, nažalost i tragediju, ne cijene se niti uvažavaju.

Nakon svega, kada se već sve ponavlja (primjedbe, obraćanja), što uopće više reći ako sa strane donositelja zaključka i odluka ne stoje osobe koje žele ozbiljno poštivati, cjeniti i prihvatiti primjedbe i prijedloge na problematiku. Treba uzeti u obzir da je odbacivanje studije još uvijek najjeftinije i najmanje štetno rješenje.

Obzirom na navedene primjedbe i prijedloge koji proizlaze iz mojih znanja, spoznaja i stavova, u namjeri za ispravak dosadašnjih pogrešaka i krivih usmjerenja i postupaka, svaka kritika iznešena je isključivo u dobroj namjeri, da pozitivna nastojanja ne dožive sudbinu uzaludnih zalaganja. U suprotnom sve osobe, a pogotovo pojedinac koji na to primjedbama upozorava, bivaju neprimjereno i olako eliminirani sustavom s pozicije vlasti i zakonom moći.

Greške se mogu ispraviti samo ako se to hoće. U tom smislu predlažem kako slijedi.

P r i j e d l o z i

1. Zbog neprihvatljivosti predviđenog rješenja ŽCGO Kaštijun predlažem da se predmetna studija ne prihvati, tj. da se odbaci i odustane od predviđenog rješenja, a po tome od pripreme i k zabrani su-/ spaljivanja otpada zbog svih negativnih posljedica.

U tom smislu primjedbe bi postigle svoju svrhu da se zaustavi dosadašnje krivo usmjerenje s negativnim, rizičnim i opasnim posljedicama na širi okoliš.

2. U svrhu kvalitetnog rješenja ŽCGO Kaštijun i cjelovitog sustava nužno je postupiti po konceptu koji je ekološki, zdravstveno, sociološki, kulturološki i gospodarski optimalniji i prihvatljiviji, odnosno po konceptu i cjelovitom sustavu odvojenog sakupljanja otpada s nastavnim usmjerenjem i težnji prema »nula otpada«.

Pri tome je nužno poštivati određenje da cilj ne smije biti obrađivati i skladištiti otpad, već smanjiti stvaranje i negativan, rizičan i opasan utjecaj na okoliš.

U takvom cjelovitom sustavu ŽCGO dobiva sasvim drugačiju funkciju i karakterne značajke u smjeru revitalizacije šireg okoliša Kaštijuna i Koromačna (bez su-spaljivanja otpada u HOLCIM-u).

Po navedenim primjedbama i prijedlozima, domena mojih stavova, primjedbi i prijedloga k mogućem doprinosu za ŽCGO Kaštijun je iscrpljena i prepuštam Vam da iz Vaše funkcije i domene sve navedeno odgovarajuće (pro)cijenite i iskoristite za kvalitetnije rješenje ŽCGO bez spaljivanja otpada. To bi me iskreno radovalo, za održivi razvitak u pravom smislu svih sastavnica i načela.

Obrađivač/-i studije utjecaja na okoliš uvijek imaju na raspolaganju alternativna rješenja, samo im treba prepustiti dostatnu slobodu razmatranja k izbornim rješenjima i u konačnici za izbornu optimalno rješenje.

Uz dužno poštovanje.

mr.sc. Orestino Višković

Dostavlja se :

OPĆINA MEDULIN, Jedinствeni upravni odje, Centar bb, 52 203 Medulin
(putem pošte pismeni potpisani primjerak i na e-mail)

GRAD PULA, Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, komunalni sustav i imovinu,
Forum 2 , 52 100 Pula
(na e-mail)